

บทที่ 4 ผลการศึกษา

บทนี้เป็นผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากการสุ่มแบบบังเอิญ (accidental sampling) จากประชากรในพื้นที่อำเภอแม่ลาน้อย โดยเดินสำรวจ ในท้องที่ตำบลแม่ลาน้อย และตำบลแม่ลาหลวง แยกตำบลละ 100 ตัวอย่าง แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น ดังนี้คือ

4.1 สภาพทั่วไปของชุมชน

ประชากรเกินกว่าครึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว (ร้อยละ 54.5) และเป็นเพศชาย (ร้อยละ 53.0) อายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 40.5) รองลงไปที่มีอายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี (ร้อยละ 28.5) และ 41-50 ปี (ร้อยละ 16.5) เมื่อพิจารณาทางด้าน ระดับการศึกษา ต่ำกว่า ม.4 มากที่สุด (ร้อยละ 41.5) รองลงไปที่ ม.4-ม.6 หรือ ปวช. (ร้อยละ 23.5) ปริญญาตรี (ร้อยละ 17.5) และ ปวส. หรืออนุปริญญา (ร้อยละ 12.5) มีข้อน่าสังเกตคือ มีผู้จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีค่อนข้างสูงคือ (ร้อยละ 5.0) ประมาณ 2/3 ของผู้ตอบแบบสอบถามมีสถานภาพเป็นผู้สมรส (ร้อยละ 74.0) ที่เหลือคือเป็นโสด (ร้อยละ 17.0) และม้ายหรือหย่าร้าง (ร้อยละ 9.0) เกินกว่าครึ่งเป็นผู้ที่มีอยู่อาศัยเป็นของตนเอง (ร้อยละ 57.5) รองลงไปที่อยู่อาศัยอยู่บ้านบิดามารดา (ร้อยละ 16.0) และบ้านพักราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 14.0) เกือบทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 82.5) รองลงไปที่ผู้นับถือศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 9.5) และ อิสลาม (ร้อยละ 7.5) ประมาณ 2/3 ใช้ภาษาพูดเป็นทั้งภาษาพื้นเมืองภาคเหนือและภาษาไทยกลาง (ร้อยละ 74.5) รองลงไปที่ได้แก่ผู้ที่สามารถพูดได้เฉพาะภาษาพื้นเมืองคือคำเมือง อย่างเดียว (ร้อยละ 12.5) ภาษาไทยกลาง (ร้อยละ 6.0) และภาษาไทยใหญ่ (ร้อยละ 5.0) ประชากรเกินกว่า 2/3 เป็น ชาวไทย (ร้อยละ 76.0) รองลงไปที่คนไทยใหญ่ (ร้อยละ 12.0) ลื้อ (ร้อยละ 6.0) และชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง และ ม้ง (ร้อยละ 4.5 และ 1.5 ตามลำดับ) ขนาดครอบครัวไม่ใหญ่นัก คือเกือบครึ่งหนึ่งมีขนาดครอบครัว 2-3 คน (ร้อยละ 45.5) รองลงไปที่มีขนาดครอบครัว 4-5 คน (ร้อยละ 39.5) และ 6-7 คน (ร้อยละ 9.0) เป็นครอบครัวที่ต้องรับภาระส่งสมาชิกในครอบครัวเรียนหนังสือ 1-2 คน มากที่สุด (ร้อยละ 61.0) เกือบ 1/3 ไม่มีการส่งสมาชิกในครอบครัวเรียนหนังสือเลย (ร้อยละ 32.0) และที่ส่งสมาชิกในครอบครัวเรียนหนังสือ มีน้อยมากคือเพียง (ร้อยละ 7.0) แสดงว่าชุมชนแห่งนี้ให้ความสำคัญกับการให้บุตรหลานได้เรียนหนังสือมีน้อยมาก เกือบครึ่งหนึ่งของประชากรใช้รถยนต์และจักรยานยนต์เป็นพาหนะของครอบครัว (ร้อยละ 46.5) รองลงไปที่ผู้ใช้จักรยานยนต์เพียงอย่างเดียว (ร้อยละ 26.5) และเป็นที่น่าสังเกตคือ มีครอบครัวที่ไม่มียานพาหนะใช้ในครอบครัวสูงมาก ถึง (ร้อยละ 11.5) เกือบครึ่งหนึ่งของครอบครัวมี วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ (ร้อยละ 40) รองลงไปที่ผู้มี วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ (ร้อยละ 22.5) การเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

เช่น ยานพาหนะ วิทยุ โทรศัพท์ โทรศัพท์ แสดงฐานะและความเป็นอยู่ของประชาชนจากตัวเลข แสดงว่าประชาชนในเขตอำเภอ แม่ลาน้อย ยังมีฐานะไม่ค่อยดีนัก แต่ก็ไม่ถึงกับเลวที่สุด (ตารางที่ 4.1)

ตาราง ที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. สถานะครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	109	54.5
สมาชิกครอบครัว	91	45.5
2. เพศ		
ชาย	106	53.0
หญิง	94	47.0
3. อายุ		
20 – 30 ปี	57	28.5
31 – 40 ปี	81	40.5
41 – 50 ปี	33	16.5
ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	29	14.5
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่า ม.4	83	41.5
ม.4 – ม.6 หรือ ปวช.	47	23.5
ปวส. หรืออนุปริญญา	25	12.5
ปริญญาตรี	35	17.5
สูงกว่าปริญญาตรี	10	5.0
5. สถานภาพทางครอบครัว		
สมรส	148	74.0
โสด	34	17.0
หม้ายหรือหย่าหรือแยกกันอยู่	18	9.0
6. ที่อยู่อาศัย		
บ้านของตนเอง (หลัง)	115	57.5
บ้านบิดามารดา (หลัง)	32	16.0
บ้านพักราชการหรือรัฐวิสาหกิจ (หลัง)	28	14.0
บ้านเช่า (หลัง)	14	7.0
บ้านญาติ (หลัง)	11	5.5
7. ศาสนา		
พุทธ	165	82.5
คริสต์	19	9.5
อิสลาม	15	7.5
อื่น ๆ	1	0.5

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8. ภาษาพูด		
ภาษาพื้นเมืองภาคเหนือ และภาษาไทยกลาง	149	74.5
ภาษาพื้นเมือง (คำเมือง)	25	12.5
ภาษาไทยกลาง	12	6.0
ไทยใหญ่ (เงี้ยว)	10	5.0
กะเหรี่ยง	4	2.0
9. ชาตินัชนั		
ไทย	152	76.0
ไทยใหญ่ (เงี้ยว)	24	12.0
ลั้ว	12	6.0
กะเหรี่ยง	9	4.5
ม้ง	3	1.5
10. จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1 คน	5	2.5
2-3 คน	91	45.5
4-5 คน	79	39.5
6-7 คน	18	9.0
ตั้งแต่ 8 คนขึ้น	7	3.5
11. จำนวนสมาชิกที่ต้องรับผิดชอบส่งเรียนหนังสือ		
ไม่มี	64	32.0
1-2 คน	122	61.0
3-4 คน	14	7.0
12. พาหนะที่ใช้ในครอบครัว		
ไม่มี	23	11.5
จักรยาน (คัน)	9	4.5
รถยนต์ (กะบะ)	17	8.5
จักรยานยนต์ (คัน)	53	26.5
รถเก๋ง (คัน)	5	2.5
รถยนต์และรถจักรยานยนต์ (คัน)	93	46.5
13. สิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัว		
ไม่มี	5	2.5
วิทยุ (เครื่อง)	13	6.5
วิทยุ โทรทัศน์ (เครื่อง)	80	40.0
วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ (เครื่อง)	45	22.5
วิทยุ โทรทัศน์ วีดีโอ โทรศัพท์ (เครื่อง)	56	28.0
ใช้บริการหอกระจายข่าวหมู่บ้าน (เครื่อง)	1	0.5

ที่มา : จากการสำรวจ

4.2 สถานะทางเศรษฐกิจของชุมชน

เกือบครึ่งหนึ่ง อาชีพหลักคือเป็นเกษตรกร (ทำสวน - ทำนา) (ร้อยละ 45.0) อาชีพรองลงไปคือค้าขาย (ร้อยละ 23.0) รับราชการและเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 20.5) และ รับจ้างทั่วไป (ร้อยละ 11.5) เกือบทั้งหมดไม่มีอาชีพรอง (ร้อยละ 84.0) ส่วนผู้ที่มีอาชีพรองนั้นมีน้อยมาก (ร้อยละ 16.0) เกินกว่าครึ่งเป็นผู้ที่ใช้เครื่องมือในการทำเกษตรตามธรรมชาติ (ร้อยละ 59.0) รองลงไปมีเครื่องจักร รถไถ รถบรรทุกของตนเอง (ร้อยละ 37.0) และใช้เครื่องมือเครื่องจักร รถไถ รถบรรทุกของนายทุนมีน้อยมาก (ร้อยละ 4.0) รายได้จากอาชีพหลัก ประมาณ 3,001-6,000 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 32.5) รองลงไปมีรายได้หลักประมาณ 9,001-12,000 บาท (ร้อยละ 24.0) และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท (ร้อยละ 18.5) ประมาณ 2/3 ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีกรรมสิทธิ์ที่ดินใช้ทำประโยชน์และอยู่อาศัยเป็นของตนเอง (ร้อยละ 78.0) ที่เหลือคือกลุ่มที่นำเป็นห่วงคือ เข้าครอบครองทำประโยชน์โดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ (ร้อยละ 14.0) และเช่าทำกินหรือทำประโยชน์ (ร้อยละ 8.0) เป็นครอบครัวที่มีที่ดิน 1-5 ไร่ ที่มีเอกสารสิทธิ์มากที่สุด (ร้อยละ 60.0) รองลงไปคือกลุ่มที่มีที่ดิน แต่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ (ร้อยละ 22.0) แสดงว่าชุมชนนี้แต่ละครอบครัวมีที่ดินครอบครองอย่างถูกต้องน้อยมาก รายจ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 2,001 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 25.5) รองลงไปมีการใช้จ่ายอยู่ในระหว่าง 2,001 – 4,000 บาท (ร้อยละ 23.5) ชุมชนแห่งนี้ส่วนใหญ่ยังไม่มีการออมเงินเป็นจำนวนที่สูง (ร้อยละ 26.5) รองลงไปมีการออมเฉลี่ยปีละ 5,000 บาท (ร้อยละ 23.0) และออมเงินเฉลี่ยปีละ 10,000 บาท (ร้อยละ 19.0) เกินกว่าครึ่งเป็นผู้ที่มีภาระหนี้สิน (ร้อยละ 61.5) และเป็นภาระหนี้ที่เกิดจากการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกมากที่สุด (ร้อยละ 38.5) รองลงไปเป็นกู้ยืมเงินเพื่อปลูกสร้างบ้านหรือต่อเติมบ้าน (ร้อยละ 27.0) และนำเงินไปลงทุนค้าขายหรือทำเกษตร (ร้อยละ 21.0) ส่วนเงินที่กู้ยืมนำไปใช้ในการศึกษาน้อยมาก (ร้อยละ 11.5) ตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สถานะทางเศรษฐกิจ

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อาชีพหลัก			
	รับจ้างทั่วไป	23	11.5
	เกษตรกร (ทำสวน ทำนา)	90	45.0
	ข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	41	20.5
	ค้าขาย	46	23.0
2. อาชีพรอง			
	ไม่มี	168	84.0
	มี	32	16.0

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการทำเกษตร		
เครื่องมือตามธรรมชาติ	118	59.0
เครื่องจักร รถไถ รถบรรทุกของตนเอง	74	37.0
เครื่องจักร รถไถ รถบรรทุกของนายทุน	8	4.0
4. รายได้จากอาชีพหลักต่อเดือน		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	37	18.5
3,001 – 6,000 บาท	65	32.5
6,001 – 9,000 บาท	36	18.0
9,001 – 12,000 บาท	48	24.0
ตั้งแต่ 12,000 บาทขึ้นไป	14	7.0
5. กรรมสิทธิ์ที่ดินทำประโยชน์และที่อยู่อาศัย		
เป็นของตนเอง	156	78.0
เช่า	16	8.0
เช่าครอบครองทำประโยชน์โดยไม่มีเอกสารสิทธิ์	28	14.0
6. จำนวนที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์		
ไม่มี	44	22.0
1 – 5 ไร่	120	60.0
6 – 10 ไร่	19	9.5
11 – 15 ไร่	10	5.0
16 – 20 ไร่	3	1.5
21 ไร่ ขึ้นไป	4	2.0
7. จำนวนรายจ่ายต่อเดือน		
ไม่แน่นอน	38	19.0
ต่ำกว่า 2,001 บาท	51	25.5
2,001 – 4,000 บาท	47	23.5
4,001 – 6,000 บาท	20	10.0
6,001 – 8,000 บาท	16	8.0
ตั้งแต่ 8,000 บาท ขึ้นไป	28	14.0
8. จำนวนเงินออมต่อปี		
1 - 5,000 บาท	46	23.0
5,001 - 10,000 บาท	38	19.0
10,001 - 20,000 บาท	26	13.0
20,001 - 30,000 บาท	26	13.0
30,001 - 50,000 บาท	11	5.5
ไม่มีการออมเงิน	53	26.5
9. ภาระหนี้สิน		
มี	123	61.5
ไม่มี	77	38.5

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
10. ประเภทภาระหนี้สิน		
ซื้อที่ดิน	4	2.0
ปลูกสร้างบ้านหรือต่อเติมบ้าน	54	27.0
ลงทุนการค้าหรือการเกษตร	42	21.0
ซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก	77	38.5
การศึกษา	23	11.5
เจ็บป่วย	-	-

ที่มา : จากการสำรวจ

4.3 ความต้องการสถาบันการเงินของชุมชน

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเคยใช้บริการธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ ณ อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม หรือในตัวเมืองแม่ฮ่องสอน และตัวเมืองเชียงใหม่ (ร้อยละ 41.2) รองลงมาเคยใช้บริการสหกรณ์ (ร้อยละ 28.5) เคยใช้บริการธนาคารออมสิน ที่อำเภออื่นส่วนใหญ่จะเป็นสาขา อำเภอแม่สะเรียง (ร้อยละ 23.0) แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเคยใช้บริการจากธนาคารพาณิชย์ และธนาคารออมสินมาก่อน และครึ่งหนึ่งเคยใช้บริการจากสถาบันการเงิน ประเภทฝาก-ถอนเงิน (ร้อยละ 50.3) รองลงมาเคยใช้บริการประเภทเงินกู้ (ร้อยละ 24.5) ประเภทโอนเงิน (ร้อยละ 13.7) แสดงให้เห็นว่าชุมชนแห่งนี้มีประสบการณ์ในการติดต่อและใช้บริการจากธนาคารพาณิชย์นอกท้องถิ่นมาแล้วเกือบครึ่งหนึ่ง และจะเป็นการฝากเงินถอนเงิน และการกู้เงิน (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ความสัมพันธ์และความต้องการธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงิน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประเภทสถาบันการเงินที่เคยใช้		
ไม่เคยใช้บริการ	20	7.3
สหกรณ์	78	28.5
ธนาคารออมสิน	63	23.0
ธนาคารพาณิชย์	113	41.2
2. ประเภทบริการที่เคยใช้		
ฝาก-ถอนเงิน	158	50.3
กู้เงิน	77	24.5
โอนเงิน	43	13.7
ขอคำปรึกษา	16	5.1
ไม่เคยใช้บริการ	20	6.4

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 4.4 การออมของหัวหน้าครอบครัวและสมาชิกครอบครัว

สถานะครอบครัว	หัวหน้าครอบครัว		สมาชิก		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีเงินออม	78	71.5	69	75.9	147	73.5
1 - 5,000 บาท	23	21.1	23	25.3	46	23.0
5,001 - 10,000 บาท	18	16.5	20	22.0	38	19.0
10,001 - 20,000 บาท	16	14.7	10	11.0	26	13.0
20,001 - 30,000 บาท	13	11.9	13	14.3	26	13.0
30,001 - 50,000 บาท	8	7.3	3	3.3	11	5.5
2. ไม่มีการออมเงิน	31	28.5	22	24.1	53	26.5
รวม	109	100.0	91	100.0	200	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ผู้ตอบแบบสอบถามในจำนวน 200 ราย เป็นหัวหน้าครอบครัว 78 ราย มีการออมเงินรวมกัน (ร้อยละ 71.5) เงินออมอยู่ในช่วงไม่เกิน 5,000 บาท ต่อปีสูง (ร้อยละ 21.1) รองลงมา มีการออมเงิน อยู่ในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท (ร้อยละ 16.5) กลุ่มหัวหน้าครอบครัวที่ไม่มีเงินออม (ร้อยละ 28.5) สำหรับกลุ่มสมาชิกในครอบครัว มีการออมเงินในช่วงไม่เกิน 5,000 บาท สูง (ร้อยละ 25.3) รองลงมา มีการออมเงินในช่วงไม่เกิน 10,000 บาท (ร้อยละ 22.0) สมาชิกครอบครัวที่ไม่มีเงินออมสูง (ร้อยละ 24.1) ตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.5 บริการที่ต้องการใช้เมื่อธนาคารพาณิชย์มาเปิดสาขาที่อำเภอแม่ลาน้อย

ประเภทของความต้องการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นำเงินมาฝาก	97	48.5
โอนย้ายเงินที่ฝากอยู่ที่อื่นมาฝากไว้ที่นี่ทั้งหมด	37	18.5
ขอดูทำที่สักกระยะแล้วค่อยทยอยมาฝาก	52	26.0
ขอกู้เงิน	9	4.5
ขอคำปรึกษาการลงทุน	4	2.0
จะนำบุตรหลานมาฝากเข้าทำงานที่ธนาคาร	1	0.5
รวม	200	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจะนำเงินมาฝากเมื่อธนาคารพาณิชย์มาเปิดสาขาที่อำเภอแม่ลาน้อย (ร้อยละ 48.5) รองลงมาจะขอดูทำที่สักกระยะแล้วค่อยทยอยมาฝาก (ร้อยละ 26.0) แสดงว่าประชากรในเขตอำเภอแม่ลาน้อย ส่วนมากจะนำเงินมาฝากถ้ามีธนาคารพาณิชย์มาเปิดสาขา (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นเมื่อธนาคารพาณิชย์เปิดสาขาแล้ว

ความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จะทำให้การลงทุนและการค้าในท้องถิ่นขยายตัว	57	28.5
ประชาชนในท้องถิ่นจะมีการออมมากขึ้น	45	22.5
เศรษฐกิจในท้องถิ่นและบริเวณใกล้เคียงจะเจริญขึ้น	35	17.5
ประชาชนในท้องถิ่นจะมีการกู้เงินมากขึ้น	9	4.5
คนจะมีงานทำมีรายได้เพิ่มมากขึ้น	8	4.0
เพิ่มความสะดวก-ปลอดภัยในการฝากและโอนเงิน	46	23.0
รวม	200	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความคิดเห็นว่าเมื่อธนาคารพาณิชย์ มาเปิดสาขาจะทำให้การลงทุนและการค้าในท้องถิ่นขยายตัว (ร้อยละ 28.5) รองลงมาที่มีความคิดเห็นว่าเพิ่มความสะดวก-ปลอดภัย ในการฝากและโอนเงิน (ร้อยละ 23.0) มีความคิดเห็นว่าประชาชนใน ท้องถิ่นจะมีการออมมาก แสดงว่าประชากรในเขตอำเภอแม่ลาน้อย มีความคิดเห็นว่าเมื่อธนาคารพาณิชย์มาเปิดสาขา จะทำให้การลงทุน และการค้าในท้องถิ่นขยายตัว และเพิ่มความสะดวก-ปลอดภัย ในการฝากและโอนเงิน (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.7 จำแนกตามจำนวนเงินออมต่อปีกับเพศ

เพศ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีเงินออม	88	83.0	59	62.8	147	73.5
1 - 5,000 บาท	25	23.6	21	22.3	46	23.0
5,001 - 10,000 บาท	22	20.8	16	17.0	38	19.0
10,001 - 20,000 บาท	16	15.1	10	10.7	26	13.0
20,001 - 30,000 บาท	16	15.1	10	10.7	26	13.0
30,001 - 50,000 บาท	9	8.4	2	2.1	11	5.5
2. ไม่มีการออมเงิน	18	17.0	35	37.2	53	26.5
รวม	106	100.0	94	100.0	200	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มเพศชายมีการออมเงิน (ร้อยละ 83.0) กลุ่มเพศหญิงมีการออมเงิน (ร้อยละ 62.8) ซึ่งกลุ่มเพศชายส่วนมากมีการออมเงินไม่เกินปีละ 5,000 บาท (ร้อยละ 23.6) รองลงมาที่มีการออมเงินไม่เกินปีละ 10,000 บาท สำหรับกลุ่มเพศหญิง ส่วนมากไม่มีการออมเงิน (ร้อยละ 37.2) รองลงมาที่มีการออมเงินไม่เกินปีละ 5,000 บาท (ร้อยละ 22.3) แสดงว่าประชากรในเขตอำเภอแม่ลาน้อย กลุ่มเพศชายมีการออมเงินมากกว่าเพศหญิง จำนวนเงินออมทั้งกลุ่มเพศชายและเพศหญิงจะออมเงินปีละไม่เกิน 5,000 บาท (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.8 จำนวนเงินออมต่อปีจำแนกตามอายุ

อายุ	20 - 30 ปี		31 - 40 ปี		41 - 50 ปี		มากกว่า 50 ปี		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีเงินออม	47	82.5	62	76.5	26	78.9	12	41.3	147	73.5
1 - 5,000 บาท	18	31.6	25	30.9	3	9.1	-	-	46	23.0
5,001 - 10,000 บาท	12	21.0	17	21.0	6	18.2	3	10.3	38	19.0
10,001 - 20,000 บาท	7	12.3	9	11.1	5	15.2	5	17.2	26	13.0
20,001 - 30,000 บาท	7	12.3	10	12.3	9	27.3	-	-	26	13.0
30,001 - 50,000 บาท	3	5.3	1	1.2	3	9.1	4	13.8	11	5.5
2. ไม่มีการออมเงิน	10	17.5	19	23.5	7	21.1	17	58.6	53	26.5
รวม	57	100.0	81	100.0	33	100.0	29	100.0	200	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอายุ 20-30 ปี มีการออมเงิน (ร้อยละ 82.5) กลุ่มอายุ 31 - 40 ปี มีการออมเงิน (ร้อยละ 76.5) กลุ่มอายุ 41 - 50 ปี มีการออมเงิน (ร้อยละ 78.9) กลุ่มอายุมากกว่า 50 ปี มีการออมเงิน (ร้อยละ 41.3) แสดงว่าประชากรในเขตอำเภอแม่ลาน้อย ที่มีอายุมากกว่า 50 ปี ส่วนมากไม่มีการออมเงิน (ร้อยละ 58.6) และผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอายุต่ำกว่า 41 ปี ส่วนมากจะมีการออมเงินประมาณปีละ 5,000 - 10,000 บาท สำหรับกลุ่มอายุ 41 - 50 ปี ส่วนมากจะมีการออมเงินประมาณปีละ 20,001 - 30,000 บาท (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.9 จำนวนเงินออมต่อปีจำแนกตามการศึกษา

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า ม.4		ม.4 - ม.6 หรือ ปวช.		ปวศ. หรือ อนุปริญญา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีเงินออม	51	61.4	36	76.6	22	88.0	31	88.6	7	70.0	147	73.5
1 - 5,000 บาท	16	19.3	9	19.1	5	20.0	14	40.0	2	20.0	46	23.0
5,001 - 10,000 บาท	9	10.8	10	21.3	9	36.0	9	25.8	1	10.0	38	19.0
10,001 - 20,000 บาท	12	14.5	5	10.6	4	16.0	4	11.4	1	10.0	26	13.0
20,001 - 30,000 บาท	9	10.8	10	21.3	3	12.0	2	5.7	2	20.0	26	13.0
30,001 - 50,000 บาท	5	6.0	2	4.3	1	4.0	2	5.7	1	10.0	11	5.5
2. ไม่มีการออมเงิน	32	38.6	11	23.4	3	12.0	4	11.4	3	30.0	53	26.5
รวม	83	100.0	47	100.0	25	100.0	35	100.0	10	100.0	200	100.0

ที่มา : จากการศึกษาแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่า ม.4 มีการออมเงิน (ร้อยละ 61.4) กลุ่มระดับการศึกษา ม.4 - ม.6 หรือ ปวช. มีการออมเงิน (ร้อยละ 76.6) กลุ่มระดับการศึกษาปวศ. หรือ อนุปริญญา มีการออมเงิน (ร้อยละ 88.0) กลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรีมีการออมเงิน (ร้อยละ 88.6) กลุ่มระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีการออมเงิน (ร้อยละ 70.0) ซึ่งกลุ่มระดับ การศึกษาระดับต่ำกว่า ม.4 มีการออมเงินไม่เกินปีละ 5,000 บาท สำหรับกลุ่มระดับการศึกษา สูงกว่า ม.4 จะมีการออมเงินประมาณ ปีละ 5,001 - 10,000 บาท (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.10 จำนวนเงินออมต่อปีจำแนกตามอาชีพหลัก

อาชีพหลัก	รับจ้างทั่วไป		เกษตรกร (ทำสวน ทำนา)		ข้าราชการหรือ พนักงานรัฐ- วิสาหกิจ		ค้าขาย		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีเงินออม	21	91.3	61	67.8	36	87.8	29	63.0	147	73.5
1 - 5,000 บาท	8	34.8	20	22.2	11	26.8	7	15.2	46	23.0
5,001 - 10,000 บาท	5	21.8	18	20.0	10	24.4	5	10.9	38	19.0
10,001 - 20,000 บาท	3	13.0	10	11.1	6	14.6	7	15.2	26	13.0
20,001 - 30,000 บาท	3	13.0	8	8.9	7	17.1	8	17.4	26	13.0
30,001 - 50,000 บาท	2	8.7	5	5.6	2	4.9	2	4.3	11	5.5
2. ไม่มีการออมเงิน	2	8.7	29	32.2	5	12.2	17	37.0	53	26.5
รวม	23	100.0	90	100.0	41	100.0	46	100.0	200	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป มีการออมเงิน (ร้อยละ 91.3) กลุ่มเกษตรกรมีการออมเงิน (ร้อยละ 67.8) กลุ่มอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีการออมเงิน (ร้อยละ 87.8) กลุ่มอาชีพค้าขายมีการออมเงิน (ร้อยละ 63.0) ซึ่งสำหรับกลุ่มอาชีพรับจ้างทั่วไป กลุ่มเกษตรกร กลุ่มข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ส่วนมากมีการออมเงินประมาณปีละ 5,000 บาท สำหรับกลุ่มค้าขายมีการออมเงินไม่เกินปีละ 30,000 บาท (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.11 จำนวนเงินออมต่อปีจำแนกตามรายได้หลักต่อเดือน

รายได้หลัก	ต่ำกว่า 3,001		3,001 - 6,000		6,001 - 9,000		9,001 - 12,000		มากกว่า 12,000		รวม	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. มีเงินออม	16	43.2	55	84.5	25	69.5	38	79.2	13	92.9	147	73.5
1 - 5,000 บาท	8	21.6	19	29.2	5	13.9	13	27.1	1	7.1	46	23.0
5,001 - 10,000 บาท	3	8.1	16	24.6	9	25.0	10	20.8	-	-	38	19.0
10,001 - 20,000 บาท	2	5.4	7	10.8	5	13.9	9	18.8	3	21.4	26	13.0
20,001 - 30,000 บาท	1	2.7	10	15.5	5	13.9	6	12.5	4	28.6	26	13.0
30,001 - 50,000 บาท	2	5.4	3	4.6	1	2.8	-	-	5	35.8	11	5.5
2. ไม่มีการออมเงิน	21	56.8	10	15.5	11	30.5	10	20.8	1	7.1	53	26.5
ไม่มีการออมเงิน	37	100.0	65	100.0	36	100.0	48	100.0	14	100.0	200	100.0

ที่มา : จากการสำรวจ

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มรายได้หลักต่อเดือน ต่ำกว่า 3,001 บาท มีการออมเงิน (ร้อยละ 43.2) กลุ่มรายได้หลักต่อเดือน 3,001 - 6,000 บาท มีการออมเงิน (ร้อยละ 84.5) กลุ่มรายได้หลักต่อเดือน 6,001 - 9,000 บาท มีการออมเงิน (ร้อยละ 69.5) กลุ่มรายได้หลักต่อเดือน 9,001 - 12,000 บาท มีการออมเงิน (ร้อยละ 79.2) กลุ่มรายได้หลักต่อเดือนมากกว่า 12,000 บาท มีการออมเงิน (ร้อยละ 92.9) ซึ่งกลุ่มรายได้หลักต่อเดือนต่ำกว่า 3,001 บาท มีการออมเงินประมาณ ปีละ 5,000 บาท กลุ่มรายได้หลักต่อเดือนประมาณ 3,001 - 12,000 บาท ส่วนมากมีการออมเงิน ปีละประมาณ 5,001 - 10,000 บาท สำหรับกลุ่มรายได้หลักมากกว่า 12,000 บาท ส่วนมากมีการออมเงินประมาณ ปีละ 30,001 - 50,000 บาท (ตารางที่ 4.11)

4.4 ผลกระทบทางเศรษฐกิจของการตั้งธนาคารภาคบังคับ

จากการวิเคราะห์ผลการศึกษาทั้ง 3 ส่วน ที่กล่าวมาข้างต้นจะพบว่า

- อำเภอแม่ลาน้อยเป็นอำเภอเล็ก ๆ มีประชากรเพียง 31,128 คน (ณ พฤษภาคม 2540)
- ประชากรจะอาศัยตามไหล่เขา มีการคมนาคมที่ติดต่อยากลำบาก
- เกือบครึ่งหนึ่งมีการศึกษาไม่เกิน ม.4 ส่วนผู้ที่ได้ศึกษาต่อจะมีน้อยมาก
- อาชีพเกษตรกรเป็นส่วนใหญ่ พืชผลทางด้านเกษตรที่ทำรายได้หลักให้แก่ท้องถิ่น คือ ข้าว กระเทียม และถั่วเหลือง จะมีธุรกิจการค้าบ้างแต่ก็เป็นขนาดเล็ก ในอดีตเคยมีอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ถึง 2 เหมือง แต่ในปัจจุบันก็ได้เลิกกิจการไปแล้ว
- รายได้จะอยู่ในช่วง 3,000 – 6,000 บาท เป็นส่วนมาก ซึ่งเพียงพอสำหรับการครองชีพใช้จ่ายภายในครอบครัวเท่านั้น การออมจึงต่ำมาก แต่ก็มีบางส่วนที่มีการออมนอกพื้นที่ โดยนำเงินไปฝากที่ธนาคารพาณิชย์ สาขาแม่สะเรียง สาขาขุนยวม หรือในตัวเมืองแม่ฮ่องสอน และตัวเมืองเชียงใหม่

จากกรอบแนวความคิดในการตั้งสาขาธนาคารภาคบังคับ ธนาคารจะมีธุรกรรมหลักใหญ่ ๆ คือการรับฝากเงิน การให้กู้ยืม โดยมีประชาชน นักธุรกิจ นักลงทุน เข้ามาลงทุน จะก่อให้เกิดการจ้างงาน มีรายได้ และมีการใช้จ่าย ธุรกรรมหลักที่เกิดขึ้นคือการผลิต ผลจากการศึกษาได้พบว่าเมื่อนำกิจกรรมทางเศรษฐกิจคือธนาคารเข้าไปตั้ง จะเกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ ถ้ามองในภาพรวมก็คือการพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคแห่งหนึ่ง เป็นการกระจาย รายได้ และการลงทุนไปยังชนบท เพื่อยกมาตรฐานการครองชีพของประชากรในพื้นที่ให้ดีขึ้น นอกจากนี้เพื่อจะขจัดปัญหาการว่างงาน และการกระจายผลประโยชน์ในการพัฒนาให้เป็นที่ทั่วถึงและยุติธรรมที่สุด เป็นการรักษาเสถียรภาพและเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันก็เป็นการยกระดับรายได้ ประชาชาติ

พื้นที่อำเภอแม่ลาน้อยมีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ขึ้นอยู่กับเกษตรเป็นหลัก และเป็นภาคเศรษฐกิจที่ทำรายได้ให้แก่ท้องถิ่นหรืออำเภอแม่ลาน้อยมากที่สุด รายได้เฉลี่ยต่อคนของประชากรเมื่อเปรียบเทียบกับภาคเหนือ หรือระดับประเทศแล้ว จะมีมูลค่าต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยต่อคนทั้งประเทศมาโดยตลอด หากจะมองย้อนหลังไปยังในอดีต ตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาฉบับที่ 4 เป็นผลให้อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปอยู่ในกรุงเทพมหานครและเมืองหลวงทั้งสิ้น และเมื่อเปรียบเทียบอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อำเภอแม่ลาน้อยแห่งนี้ มีอัตราที่ต่ำมาก จึงทำให้หลายฝ่ายทั้งภาครัฐบาลและเอกชนได้พยายาม หาแนวทางที่จะร่วมมือกันในอนาคตที่จะกระตุ้นให้อัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของพื้นที่นี้เพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่าพื้นที่แห่งนี้ได้รอคอยมาเป็นระยะเวลาที่นานพอสมควร จากนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญไว้อย่างชัดเจน คือ การฟื้นฟูฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ โดยได้วางมาตรการที่สำคัญคือ การสนับสนุนให้มีการ

ตั้งสาขาของธนาคารพาณิชย์ในส่วนภูมิภาค เพื่อให้มีการระดมเงินทุน และเน้นให้เกิดการกระจายสินเชื่อไปสู่ภูมิภาค จึงนับได้ว่าเป็นก้าวสำคัญที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาระบบการเงินในภาคชนบท และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและท้องถิ่น จากการศึกษาจะพบว่า ธนาคารพาณิชย์มีส่วนสนับสนุนการพัฒนาเป็นอันมาก แม้ว่าธนาคารพาณิชย์จะเป็นหน่วยธุรกิจที่แสวงหาผลกำไรเป็นหลัก แต่ก็ถือได้ว่าธุรกิจธนาคารมีส่วนช่วยเสริมสร้างระบบการเงินและการขยายตัวทางเศรษฐกิจมาก โดยช่วยพัฒนาหลักค้ำส่วนที่ล่าช้าในท้องถิ่น ดำเนินธุรกิจให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศชาติ ซึ่งจะต้องคำนึงถึงผลตอบแทนทางสังคม (Social Rate Of Returns) ควบคู่ไปกับผลตอบแทนทางธุรกิจ (Private Rate Of Returns) นั่นก็คือธนาคารจะต้องมีการอำนวยสินเชื่อและการระดมเงินทุน ตลอดจนการให้บริการในด้านอื่น ๆ แก่ท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียงให้มากที่สุด

ธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารมิได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้ตามใจชอบ บทบาทของธนาคารพาณิชย์จะถูกกำหนดขึ้น ทั้ง โดยทางตรงและทางอ้อม

ทางตรง หมายความว่า ธนาคารถูกการควบคุมและกำกับ โดยนโยบายของรัฐบาล ซึ่งมีธนาคารแห่งประเทศไทยรับผิดชอบโดยตรง

ทางอ้อม ธนาคารจะต้องกำหนดบทบาทและหน้าที่ตามนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งผู้บริหารรัฐบาลจะมีนโยบายในด้านนี้อย่างชัดเจนในวันที่เข้ามาบริหารประเทศ จากที่ผ่านมายุทธศาสตร์ของรัฐบาลจะชูหรือเน้นการสร้างเศรษฐกิจโดยส่วนรวม มากกว่าการกระจายการพัฒนาไปสู่ส่วนภูมิภาคอย่างสมดุล ดังนั้น ที่ผ่านมายุทธศาสตร์ที่เจริญเติบโตมากที่สุด ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม สาขาพาณิชย์กรรม และสาขาการบริการ ซึ่งถือว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากการอำนวยสินเชื่อโดยระบบธนาคาร ต่อมาระยะหลังรัฐบาลได้ตระหนักถึงความผิดพลาดดังกล่าว จึงได้มีความพยายามแก้ไข โดยให้มีการกระจายการพัฒนาเศรษฐกิจออกไปยังภูมิภาค หรือชนบทให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความสมดุลโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนำธนาคารพาณิชย์เข้าไปตั้งในอำเภอแม่ลาบ่อยแล้ว จะมีผลกระทบเกิดขึ้นทันทีตามที่กล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งในที่สุดแต่ละด้านก็จะเข้าไปรวมในระบบเศรษฐกิจทั้งสิ้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการนำธนาคารเข้าไปตั้งจะมีผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยตรงและมากที่สุดพอจะจำแนกในส่วนของการเศรษฐกิจได้ดังนี้ คือ

- 1) จะทำให้เกิดการออมในภาคเอกชน ในท้องถิ่นจะมีการออมเพิ่มมากขึ้น เพราะสะดวกและรวดเร็วไม่เสียเวลาเดินทางไปฝาก-ถอนเงินที่ต่างอำเภอเหมือนแต่ก่อน
- 2) เพิ่มความปลอดภัยให้แก่ทรัพย์สิน (เงินสด) ของประชาชนในพื้นที่และรวมไปถึงการบริการเข้าสู่ธุรกิจซึ่งเก็บรักษาทรัพย์สินอื่น ๆ
- 3) ให้โอกาสคนในพื้นที่หรือคนในชนบทลงทุน (หรือกู้เงินเพื่อการลงทุนในกิจการต่าง ๆ อาทิเช่น เกษตร การค้า หรือที่อยู่อาศัย)

4) ให้โอกาสแก่นักลงทุนต่างถิ่นเข้ามาลงทุน ทั้งภาคเกษตรกรรม พาณิชยกรรม และ ภาคอุตสาหกรรม

5) ทำให้เกิดการจ้างงาน ขจัดปัญหาการว่างงานในท้องถิ่น หรือเพิ่มรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น จะมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของตลาดแรงงานที่มีความต้องการแรงงานที่มีทักษะสูงขึ้น ดังนั้น แรงงานที่ประสงค์จะเข้าสู่ตลาดแรงงานนอกภาคเกษตรมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มพูนทักษะของแรงงาน

6) เป็นการช่วยกระจายรายได้ไปยังภูมิภาคหรือชนบท ช่วยยกระดับรายได้ของประชากร

7) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิต ผู้ผลิตเมื่อได้รับการสนับสนุนด้านการเงินก็สามารถเปลี่ยนวิธีการผลิต โดยนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการผลิต เปลี่ยนจากภาคเกษตรกรรมมาเป็นภาคอุตสาหกรรม

8) ก่อให้เกิดกำลังการซื้อและการบริโภคของประชากรที่อยู่ในเมือง และประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง (การเงินหมุนเวียนเพิ่มขึ้น)

9) ในภาครัฐบาลจะมีรายรับด้านภาษีอากรจากผู้ประกอบการ คนงาน และผู้บริโภค รวมถึงภาษีทางอ้อมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

10) การนำธนาคารพาณิชย์เข้าไปเปิดดำเนินการในช่วงแรก จะเป็นช่วงของการระดมเงินออม และยังไม่สามารถปล่อยกู้ได้ จะมีการกักขังบ้างก็คงไม่มากพอที่จะทำกำไรได้ ธนาคารจะต้องประสบกับปัญหาการขาดทุน

11) แต่ในอนาคตคาดว่าภาวะเศรษฐกิจจะต้องดีขึ้น ประชากรจะมีงานทำ มีรายได้ความเป็นอยู่ก็จะดีขึ้น จะมีโอกาสในการศึกษาเล่าเรียน ทางด้านกายภาพจะมีถนน มีระบบสาธารณูปโภค เพิ่มขึ้น

4.5 การสร้างเงินฝาก โดยระบบธนาคาร

มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้ คือ

$$D = \frac{P}{R}$$

โดยที่

D	=	ปริมาณเงินฝากทั้งหมดที่เกิดขึ้น
P	=	เงินฝากขั้นแรก
R	=	อัตราเงินสดสำรองตามกฎหมายที่กำหนดไว้ (Legal Cash Reserve)

ในอดีตที่ผ่านมามาตราการจะต้องเปิดสาขาในเขตกรุงเทพมหานคร ในเมืองใหญ่ และในอำเภอที่ไม่มีธนาคารพาณิชย์เปิดสาขาอยู่แล้ว ซึ่งเป็นธนาคารภาคบังคับที่จะต้องเปิดดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำเภอที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์เปิดดำเนินการไปแล้ว อาทิเช่นธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาเชียงใหม่ จังหวัดพะเยา สาขาสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น ซึ่งวันเปิดดำเนินการสาขาจะมียอดเงินฝากของท้องถิ่นจริงๆ ประมาณ 10,000,000 บาท และคาดว่าจะยอดเงินฝากของ สาขาแม่ลาน้อยก็คงจะได้ประมาณ 10,000,000 บาท เช่นกัน และปัจจุบันธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินสดสำรองตามกฎหมาย ในอัตราร้อยละ 6 ดังนั้น เมื่อลูกค้านำเงินมาฝากในวันเปิดดำเนินการ จำนวน 10,000,000 บาท โดยเงินสดจำนวนนี้จัดเป็นเงินฝากขั้นแรก และเมื่อธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินสดสำรองตามกฎหมาย ในอัตราร้อยละ 6 ซึ่งเท่ากับ 600,000 บาท เงินส่วนที่เหลือซึ่งเรียกว่าเงินสดสำรองส่วนเกิน จำนวน 9,400,000 บาท เป็นเงินที่ธนาคารสามารถปล่อยให้กู้ได้ และสมมุติว่ามีลูกค้าขอกู้เงินไปจำนวน 9,400,000 บาท ผู้ที่กู้เงินจากธนาคารก็จะนำเงินนั้นไปใช้จ่ายซื้อสินค้าและบริการ ผู้ที่ขายสินค้าและบริการก็จะนำเงินนั้นมาฝากกับธนาคาร จำนวน 9,400,000 บาท ธนาคารก็จะเก็บเงินสำรองตามกฎหมาย ร้อยละ 6 ซึ่งเท่ากับ 564,000 บาท ส่วนที่เหลือ 8,836,000 บาท ธนาคารก็สามารถให้กู้ยืมต่อไปได้ การที่ธนาคารปล่อยเงินให้กู้ไปเรื่อย ๆ ควบคู่ไปกับการที่เงินสดสำรองส่วนเกินยังมีอยู่ จะมีผลทำให้ปริมาณเงินฝากทั้งหมดของธนาคารขยายตัวสูงขึ้น และการที่ธนาคารปล่อยเงินกู้ให้แก่ลูกค้าเท่ากับว่าธนาคารสามารถสร้างเงินฝากได้ กระบวนการสร้างเงินฝากจะหมดไปต่อเมื่อเงินสำรองส่วนเกินของธนาคารหมดไป ทั้งนี้ จะมีข้อสมมติ 3 ประการด้วยกันคือ

- 1) ธนาคารพาณิชย์จะต้องอยู่ในฐานะให้กู้ยืมเงินได้อย่างเต็มที่
- 2) ธนาคารพาณิชย์จะเก็บเงินสำรองเฉพาะเงินสดสำรองตามกฎหมายเท่านั้น และ
- 3) ผู้ฝากเงินจะไม่มีถอนเงินสดจากธนาคารพาณิชย์ ไปใช้จ่ายพร้อมๆ กันเลย

จากตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น สามารถแทนค่าสมการได้ ดังนี้

$$\begin{aligned}
 D &= \frac{10,000,000}{6\%} \times 100 \\
 &= \frac{10,000,000}{0.06} \\
 &= 166,666,666.67 \text{ บาท}
 \end{aligned}$$

นั่นคือ ปริมาณเงินทั้งหมดที่เกิดขึ้น จะมีถึง 16.67 เท่า ของปริมาณเงินฝากขั้นแรก ดังนั้น ตัวทวีของการขยายเงินฝาก (k_m) ในกรณีนี้เท่ากับ 16.67 ซึ่งสามารถคำนวณได้ ดังนี้

$$k_m = \frac{1}{R}$$

โดยที่

$$k_m = \text{ตัวทวีของการขยายเงินฝาก}$$

$$R = \text{อัตราเงินสดสำรองตามกฎหมาย (6\%)}$$

$$k_m = \frac{1}{6\%} = \frac{1}{0.06}$$

$$= 16.67$$

สำหรับธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาแม่ลาน้อย ซึ่งเป็นธนาคารภาคบังคับที่จะต้องเปิดดำเนินการในไม่ช้านี้ จากการศึกษาทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นจะพบว่าในวันเปิดดำเนินการจะมีประชาชนนำเงินเข้ามาฝากประมาณการขั้นต้น ไว้อย่างต่ำ 10.0 ล้านบาท เมื่อเข้ากระบวนการสร้างเงินฝากของระบบธนาคารพาณิชย์แล้ว ธนาคารพาณิชย์สามารถสร้างเงินฝากได้ถึง 16.67 เท่าของเงินฝากขั้นแรก หรือเป็นเงินฝากทั้งหมด 166.67 ล้านบาท

ดังนั้น การตั้งธนาคารภาคบังคับในเขตอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จะมีธุรกรรมด้านการระดมเงินฝากในท้องถิ่นแล้ว จะส่งผลไปถึงการทำให้มีปริมาณการเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น และถ้ารัฐบาลหรือธนาคารแห่งประเทศไทย มีอัตราเงินสดสำรองตามกฎหมายต่ำลงมากเท่าใด ก็จะทำให้มีปริมาณการหมุนเวียนทางการเงินในระบบเศรษฐกิจสูงเพิ่มมากยิ่งขึ้นตามลำดับ

ธนาคารพาณิชย์ ถือได้ว่าเป็นสถาบันการเงินที่มีหน้าที่ที่สำคัญในการสร้างเงินฝากหรือการขยายเครดิต เพราะว่าการขยายเครดิตทำให้ระบบเศรษฐกิจมีเงินและมีเครดิต เพื่ออำนวยความสะดวกในการผลิต การค้า และการลงทุน นอกจากนั้นยังเป็นหนทางหารายได้ที่สำคัญของธนาคารพาณิชย์